

نقش صنعت گردشگری در توسعه اقتصادی افغانستان

جمشید احمدی

پوهنمل، دپارتمنت جغرافیه، پوهنځی تعلیم و تربیه، پوهنتون جوزجان، شرغان، افغانستان.

<http://orcid.org/0009-0000-2325-7886> - jamshidahmadi580@gmail.com

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۶ - تاریخ تأیید: ۱۴۰۳/۱/۳۰)

چکیده

صنعت گردشگری چهارمین صنعت برتر جهان به شمار می‌آید که میزان مشارکت این بخش در تولید ناخالص داخلی کشورها بیش از بخش‌های کشاورزی است. امروزه صنعت گردشگری به یکی از پررونق‌ترین بخش‌های اقتصادی جهان تبدیل شده است. با توجه به ظرفیت بالقوه که در صنعت گردشگری افغانستان وجود دارد، می‌توان امیدوار بود که با سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی در این صنعت، افغانستان می‌تواند به قطب بزرگ گردشگری در منطقه تبدیل و درآمدهای ارزی حاصل از آن به‌عنوان عامل اثرگذار در توسعه اقتصادی مطرح خواهند گردید، هدف از نگارش این مقاله بررسی استراتژی‌ها و ابتکارات مختلف برای رشد و تقویت صنعت گردشگری و نقش آن در توسعه اقتصادی افغانستان بوده و بر اهمیت استفاده از سرمایه‌های فرهنگی، جهت ترویج صنعت گردشگری و نقش دولت، جوامع محلی و سازمان‌های بین‌المللی در تقویت این صنعت تأکید نموده و تأثیرات مثبت بالقوه صنعت گردشگری در رشد اقتصادی، رفاه اجتماعی، تبادل فرهنگی افغانستان تبیین گردیده است. این تحقیق از لحاظ روش جزء روش‌های توصیفی - تحلیلی بوده و به لحاظ هدف کاربردی می‌باشد، اطلاعات نظری با روش اسنادی و مراجعه به کتب و مقالات علمی گردآوری گردیده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد، که صنعت گردشگری به‌عنوان وسیله‌ای برای رشد و توسعه اقتصادی کشور محسوب گردیده، با سرمایه‌گذاری در این صنعت و تطبیق استراتژی‌های مؤثر، می‌توان گردشگران را جذب نموده، سنت‌ها و مناظر زیبای طبیعی افغانستان را به جهانیان معرفی کرد. بنابر آن امر ضمن حفظ و تقویت میراث فرهنگی، می‌تواند سبب ایجاد فرصت‌های شغلی و توسعه جامعه گردد.

کلمات کلیدی: ترویج، توسعه اقتصادی، صنعت گردشگری، فرصت شغلی.

The role of the tourism industry in the economic development of Afghanistan

Jamshid Ahmadi

Senior Teaching Assistant, Department of Geography, Faculty of Education, Jawzjan University, Shaberghan, Afghanistan.

jamshidahmadi580@gmail.com - <http://orcid.org/0009-0000-2325-7886>

(Received: 26/01/2024 - Accepted: 18/04/2024)

Abstract

The tourism industry is the fourth largest industry in the world, and the participation rate of this sector in the gross domestic production of countries is more than the agricultural sector. Today, the tourism industry has become one of the most prosperous economic sectors in the world. Considering the potential of Afghanistan's tourism industry, it can be hoped that with investment and planning in this industry, Afghanistan can become a major tourism hub in the region, and the foreign exchange earnings obtained from it will be an effective factor in the economic development of Matar becomes h, The purpose of writing this article is to examine various strategies and initiatives for the growth and strengthening of the tourism industry and its role in the economic development of Afghanistan, and to emphasize the importance of using cultural assets to promote the tourism industry and the role of the government, local communities and international organizations in strengthening this industry. and the potential positive effects of the tourism industry on the economic growth, social welfare, and cultural exchange of Afghanistan have been explained. In terms of method, this research is part of descriptive methods– It is analytical and practical in terms of purpose, theoretical information has been collected by documentary method and referring to books and scientific articles. The findings of the research show that the tourism industry is considered as a means for economic growth and development of the country, by investing in this industry and implementing effective strategies, it is possible to attract tourists and introduce the traditions and beautiful natural landscapes of Afghanistan to the world. And this, while preserving and strengthening the cultural heritage, can create job opportunities and develop the society.

Keyword: Promotion, Economic Development, Tourism Industry, Job Opportunity.

مقدمه

صنعت گردشگری برای کشورهایی که به دنبال بهره‌برداری از مزایای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناشی از یک صنعت پررونق گردشگری اند، از اهمیت بالایی برخوردار است. این صنعت در افغانستان با وجود میراث‌های متنوع فرهنگی، می‌تواند نقش مهمی را در رشد اقتصادی ایفا کند. علی‌رغم چالش‌های موجود در افغانستان، این کشور دارای گنجینه‌های گران‌بهای فرهنگی است که برای جامعه جهانی، نسبتاً ناشناخته باقی‌مانده است. در طول سال‌ها، این کشور با داشتن ساحات باستانی، مناظر خیره‌کننده و هنرهای سنتی، مرکز تلاقی تمدن‌های کهن شرق و غرب بوده است.

هدف این تحقیق بررسی نقش صنعت گردشگری در توسعه اقتصادی افغانستان به‌عنوان ضرورت مبرم رشد و توسعه اقتصادی است؛ رونق صنعت گردشگری، می‌تواند زمینه‌ساز برای توسعه اقتصادی فراهم سازد و باعث کاهش بیکاری و فقرزدایی گردد، با پرداختن به پرسش‌های کلیدی مرتبط با نقش صنعت گردشگری در توسعه اقتصادی و ارزش بالقوه این صنعت روشن می‌گردد که با سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری و تقویت فرهنگ گردشگری، این کشور می‌تواند از دارایی‌های منحصربه‌فرد خود برای ایجاد فرصت‌های شغلی، رشد اقتصاد محلی و ارتقای استانداردهای زندگی مردم استفاده نماید، علاوه بر این، ترویج فرهنگ گردشگری فرصتی برای حفظ و حراست از مکان‌های تاریخی، سنت‌ها و مظاهر هنری افغانستان و حفاظت از آنها برای نسل‌های آینده است، همچنان در این تحقیق چالش‌ها و فرصت‌های مرتبط با صنعت گردشگری در افغانستان، نقش ادارات دولتی، جوامع محلی و ذی‌نفعان در این روند مورد بررسی بوده، علاوه بر این، استراتژی‌های بازاریابی، تلاش‌های همکاری برای افزایش دیده‌شدن و جذابیت مکان‌های توریستی افغانستان به‌عنوان یک مقصد گردشگری امن و مطلوب مورد بررسی قرار گرفته است. تحقیق پیرامون ترویج فرهنگ گردشگری و استفاده از این صنعت جهت توسعه اقتصادی افغانستان به لحاظ داشتن مکان‌های باستانی، مناظر زیبا و دیدنی و هنرهای سنتی، به‌عنوان یک ضرورت اساسی محسوب گردیده و از اهمیت بالای برخوردار است. افغانستان با در آغوش گرفتن میراث‌فرهنگی غنی خود می‌تواند به دلیل داشتن جاذبه‌های گردشگری و سنت‌های منحصربه‌فرد خود رشد اقتصادی، تبادل فرهنگی و درک بین‌المللی را تقویت کند. صنعت گردشگری وسیله قابل‌توجهی برای توسعه اقتصادی افغانستان به شمار می‌رود، با ترویج فرهنگ گردشگری، این کشور می‌تواند بازدیدکنندگان بین‌المللی را جذب نموده و در نتیجه هزینه‌های اقامت، حمل‌ونقل، غذا، کالاها و خدمات مختلف محلی را افزایش دهد. تحقیقات علمی و کاری می‌تواند جنبه‌های منحصربه‌فرد فرهنگی، مکان‌های تاریخی و جاذبه‌های طبیعی این کشور را شناسایی کند، که

برای گردشگران جلب توجه نموده، باعث رشد و توسعه اقتصادی گردد. هم‌چنان تحقیقات علمی در این زمینه ضمن شناسایی مکان‌های مهم تاریخی، فرهنگی، مناظر طبیعی، ترویج جشن‌واره‌ها و رویدادهای سنتی، متضمن حفظ و نگهداری این میراث‌گران‌بها برای نسل‌های آینده خواهد بود.

از سوی دیگر صنعت گردشگری یکی از صنایع فعال دنیا و یکی از فعالیت‌های بزرگ شغل آفرین است، توسعه صنعت گردشگری فرصت‌های اجتماعی - اقتصادی متعددی را برای جوامع محلی ایجاد می‌کند و نقش مؤثر در شناسایی مناطق دارای ارزش بالقوه‌ای که در صنعت گردشگری تأثیر مثبت دارد، می‌باشد، هم‌چنان صنعت گردشگری یک فعالیت پیشرفته فنی است که بسیاری از کشورهای در حال توسعه، به شمول افغانستان از آن عقب مانده‌اند، با ترویج فرهنگ گردشگری می‌توان تصویر مثبت از میراث فرهنگی ارزشمند کشور، مناظر دیدنی و مهمان‌نوازی گرم، دیدگاه مثبت بین‌المللی را تقویت نمود که نه تنها گردش‌گران تفریحی، بلکه سرمایه‌گذاران، پژوهش‌گران و محققان نیز علاقه‌مند بازدید از این سرزمین می‌گردند.

بیان مسأله

افغانستان کشوری است کوهستانی، که به سبب داشتن موقعیت مناسب، آب‌وهوای مساعد، کوه‌های مرتفع، دره‌ها و جلگه‌های سرسبز، رودهای خروشان، چشمه‌سارهای متعدد، دشت‌ها و علفزارهای وسیع که از گذشته دور بدین سو، به‌عنوان کانون زندگی و تمدن کهن بشری محسوب گردیده و در شگوفایی تمدن‌های گذشته بشر سهم مهم و ارزنده داشته است، هم‌چنان این کشور یکی از قطب‌های مهم گردشگری در جهان به شمار می‌رود که با برخورداری از سابقه دیرین تمدن و فرهنگ، طبیعت و شرایط اقلیمی گوناگون و عوامل دیگر از این دست، توانایی قرارگیری در جایگاه مناسب نقاط پرجاذبه گردش‌گری در سطح آسیا و بین‌المللی را دارد، مطالعات موردی مؤفق جهت شناسایی فرصت‌ها و چالش‌ها و دریافت راهکارهای مطلوب برای ترویج و توسعه صنعت گردشگری، هم‌چنان بررسی راهبردها و ابتکارات مؤثر که به تواند صنعت گردشگری را در افغانستان باهدف جذب بازدیدکنندگان بیشتر و تقویت تبادل فرهنگی پایدار افزایش دهد، از اهداف اساسی این تحقیق به شمار می‌رود، بدین لحاظ صنعت گردشگری در این کشور به‌عنوان موضوعی حیاتی بوده که توجه و تلاش‌های قابل‌ملاحظه را می‌طلبد، توسعه صنعت توریسم در افغانستان، به‌عنوان یک کاتالیزور برای رشد اقتصادی، عمل می‌کند، اما مهم‌ترین مسأله در این تحقیق با در نظر داشت مطلب فوق، عدم استفاده از صنعت گردشگری و بی‌توجهی به این صنعت در افغانستان بوده و این‌که چرا این صنعت در افغانستان به‌عنوان یک صنعت پررونق ترویج نیافته، به‌عنوان یک مسأله مهم

تحقیقی تلقی می‌گردد.

سوالات تحقیق

سؤال اصلی تحقیق

صنعت گردشگری در توسعه اقتصادی افغانستان چه نقشی دارد؟

سوالات فرعی

۱. وضعیت استفاده از صنعت گردشگری در افغانستان در حال حاضر چگونه است؟
۲. چه راهکارها و ابتکاراتی را می‌توان برای رشد صنعت گردشگری در افغانستان اجرا نمود؟
۳. چالش‌ها و فرصت‌های توسعه صنعت گردشگری پایدار در افغانستان باتوجه به جنبه‌های فرهنگی چیست؟

روش تحقیق

باتوجه به ماهیت موضوع و مؤلفه‌های مورد بررسی این تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش و ماهیت جز روش‌های توصیفی - تحلیلی به شمار می‌رود. در این تحقیق داده‌های نظری با روش اسنادی و مراجعه به کتاب‌ها و مقالات علمی گردآوری گردیده است.

الف) مفهوم صنعت گردشگری

صنعت گردشگری شامل کلیه مشاغل و سازمان‌هایی است که به گردشگران و بازدیدکنندگان خدمات ارائه می‌دهند. این صنعت چندین کسب‌وکار مانند رستوران‌ها، اقامت‌گاه‌ها، غذا و نوشیدنی، حمل‌ونقل و آژانس‌های مسافرتی را پوشش می‌دهد که از خرید تکت هواپیما تا اقامت در هتل، کاوش در مقصد و خرید غذا، همه فعالیت‌ها در صنعت گردشگری دخیل هستند. صنعت گردشگری خدمات متنوعی را پوشش می‌دهد که با خواسته‌های مشتری سروکار دارد. به طور خلاصه، صنعت گردشگری شامل تمام فعالیت‌ها و خدماتی است که سفر فرد را از محیط معمول خود به مکان دیگری تسهیل می‌کند. توریست یا بازدیدکننده شخصی است که به مقصد دیگری سفر می‌کند. سفری که بیش از یک سال متوالی باشد، جزو گردشگری نیست. گردشگر به مقاصد مختلف رانده می‌شود. برای آرامش درونی، آرامش و لذت. علاوه بر این، کنجکاوی برای کشف فرهنگ‌های مختلف، افزایش دانش، هدف تجاری، درمان بهداشتی و یافتن خود نیز گردشگران را برای سفر تشویق می‌کند؛ اما به فردی که به مکانی متفاوت از محیط معمولی خود سفر می‌کند، توریست می‌گویند (آل طاه، ۲۰۲۰، ص. ۱۶).

۱. مکان‌های میراثی و تاریخی: بناهای تاریخی، مکان‌های باستانی، موزیم‌ها و جشنواره‌های

فرهنگی نقش بسزایی در جذب گردشگر دارند. این سایت ها فرصت هایی را برای بازدیدکنندگان فراهم می کند تا در مورد تاریخ، سنت ها و شیوه های فرهنگی یک مقصد بیاموزند. گردشگری ممکن است ضامن حفظ برخی سنت های اصیل باشد که گردشگران را جذب می نماید و هم چنان نگهداری و حفاظت از میراث فرهنگی و مقابله با مشکلات مرتبط ضروری پنداشته می شود (گوهریان و کتابچی، ۱۳۸۴، ص. ۱۲۸).

۲. هنرها و صنایع دستی: هنرهای محلی، صنایع دستی و صنایع دستی سنتی می توانند بخشی جدایی ناپذیر از فرهنگ گردشگری باشند. این شامل فعالیت هایی مانند موسیقی سنتی، سفالگری، بافندگی، نقاشی و مجسمه سازی است که به گردشگران فرصت هایی برای تجربه و قدردانی از بیان هنری محلی می دهد.

۳. جشنواره ها و جشن ها: جشنواره ها و جشن های فرهنگی اغلب جاذبه های اصلی گردشگران هستند. این رویدادها، سنت ها، آیین ها و آداب و رسوم یک مقصد را به نمایش می گذارد و به بازدیدکنندگان این امکان را می دهد تا جشن های بی نظیری را تجربه کنند (منشی زاده، ۱۳۷۶، ص. ۳۸).

۴. لباس سنتی: لباس های سنتی می تواند جنبه مهمی از صنعت گردشگری باشد. گردشگران ممکن است علاقه مند به امتحان کردن یا خرید لباس های سنتی به عنوان سوغاتی باشند، و چنین لباس هایی اغلب در نمایش ها و رویدادها فرهنگی به نمایش گذاشته می شود.

۵. زبان و ارتباطات: زبان و گویش های محلی که در یک محیط مروج است جزء صنعت گردشگری آن منطقه محسوب گردیده. تلاش برای حفظ و ترویج زبان های بومی می تواند اصالت و تجربه فرهنگی را برای بازدیدکنندگان افزایش دهد.

۶. اکوتوریسم و شیوه های پایدار: صنعت گردشگری هم چنین می تواند شامل تمرکز بر پایداری زیست محیطی و شیوه های سفر مسؤو لانه باشد. این شامل فعالیت هایی مانند حفاظت از طبیعت، ابتکارات گردشگری مبتنی بر جامعه و ترویج رفتارهای دوستدار محیط زیست در میان گردشگران است. گردشگری نقش حیاتی در توسعه مقاصد در سراسر جهان بر عهده گرفته است. در بیشتر موارد، صنعت گردشگری یک سرمایه اصلی برای توسعه اقتصادی است (قره نژاد، ۱۳۷۴، ص ۳۶).

۷. ادراک جهانی: افغانستان به دلیل چندین دهه درگیری و بی ثباتی با کلیشه ها و تصورات منفی روبه رو بوده است، که تحقیقات علمی متمرکز بر ترویج صنعت گردشگری می تواند با برجسته کردن جنبه های مثبت گردشگری کشور، نشان دادن غنای فرهنگی، مهمان نوازی گرم و زیبایی طبیعی به تغییر این ادراکات کمک کند. این می تواند به تغییر روایت جهانی، جذب بازدیدکنندگان بیشتر و بهبود تصویر بین المللی افغانستان کمک کند. عوامل شخصی که شامل

سلیقه‌ها و تمایلات شخصی است نیز نیازهای گردشگری را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این عوامل از اهمیت زیادی برخوردارند و مسؤولان گردشگری باید نسبت به سلیقه‌ها و تمایلات بازار موجود، از طریق ارزیابی آن دقت بیشتری داشته باشند (گوهریان و کتابچی، ۱۳۸۴، صص. ۱۲۷-۱۲۸).

۸. توسعه جامعه و ایجاد اشتغال: گردشگری یک صنعت نیرو بر است و بدون مداخله مستقیم انسان، فعالیت‌ها و امور مربوط به گردشگری مختل می‌شود، لوییست ترنر گردشگری را امیدبخش‌ترین و پیچیده‌ترین صنعتی می‌داند که جهان سوم با آن روبه‌رو است و معتقد است گردشگری بیش‌ترین قابلیت را برای جانشینی دیگر صنایع درآمد را دارد. بدین سبب به‌عنوان یکی از منابع مهم اشتغال در مناطق و نواحی مختلف دنیا مورد توجه است، گردشگری می‌تواند با ایجاد درآمد، ایجاد فرصت‌های شغلی و توسعه جامعه، تأثیر مثبتی بر جوامع محلی داشته باشد. تحقیقات علمی در این زمینه می‌تواند به شناسایی شیوه‌های گردشگری پایدار کمک کند که جوامع محلی را توانمند سازد، از محیط‌زیست محافظت می‌کند و رفاه اجتماعی را افزایش می‌دهد. این می‌تواند به توسعه فراگیر و عادلانه منجر شود، به‌ویژه در مناطق روستایی که ممکن است فرصت‌های اقتصادی محدودی داشته باشند (میرزایی و سام آرام، ۱۳۸۹، ص. ۲).

۹. صلح و آشتی: صنعت گردشگری می‌تواند در تلاش‌های صلح‌سازی و آشتی پس از جنگ نقش مهمی داشته باشد. با ترویج صنعت گردشگری، می‌تواند تبادل فرهنگی، گفت‌وگو و درک متقابل بین گروه‌های مختلف قومی و فرهنگی در داخل افغانستان و نیز بین افغانستان و سایر ملل را تسهیل کند. هم‌چنان می‌تواند به تقویت صلح، پرکردن شکاف‌ها و ترویج حس وحدت و میراث مشترک کمک کند (میرزایی و سام آرام، ۱۳۸۹، ص. ۲۹).

خلاصه این‌که، انجام تحقیقات علمی در زمینه ارتقای صنعت گردشگری در افغانستان برای توسعه اقتصادی کشور، حفظ میراث‌های فرهنگی، بهبود درک جهانی، توسعه جامعه و تلاش‌های صلح‌ساز ضروری و مهم است.

ب) تحلیل اطلاعات

تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات تحقیق از بخش‌های مهم و اساسی تحقیقات علمی به شمار می‌رود؛ زیرا صحت و سقم نتایج که از یک تحقیق علمی به دست می‌آید مربوط به تجزیه و تحلیل اطلاعات تحقیق است.

افغانستان با داشتن میراث فرهنگی غنی، که شامل مکان‌های باستانی، مناظر زیبای طبیعی، آثار تاریخی، هنر، صنایع دستی، موسیقی سنتی و جشن‌واره‌ها می‌باشد. از ظرفیت

خوبی برای رشد صنعت گردشگری برخوردار بوده و نقشی حیاتی در رشد و توسعه اقتصادی کشور دارد. هنگامی که وارد هر منطقه از افغانستان شویم همواره زیبایی های بی بدیل طبیعت و آثار شگفت انگیز تاریخی انسان را سحر می کند (عظیمی، ۱۳۸۰، ص. ۳۳۷).

از سوی دیگر ترویج صنعت گردشگری به شناسایی و راه های حفاظت از دارایی های فرهنگی کمک می کند. این می تواند شامل بهبود مدیریت و حفاظت از میراث فرهنگی، ترویج هنرها و صنایع دستی محلی، و حصول اطمینان از بهره مندی جوامع انسانی از فعالیت های گردشگری با حفظ هویت فرهنگی خود باشد، هم چنان ترویج صنعت گردشگری در افغانستان می تواند اثرات اجتماعی بالقوه، مانند افزایش فرصت های شغلی، بهبود معیشت در جامعه نقش مؤثر را ایفاء نماید، علاوه بر این، گردشگری می تواند تبادل فرهنگی را تقویت کند و در نتیجه برای رسیدن به صلح واقعی در کشور نقش مهم را ایفاء نماید. از اینکه زمینه ها و فرصت های رشد صنعت گردشگری در چند دهه گذشته اغلب مورد توجه نبوده این امر باعث گردیده که تصویر نادرست از این جغرافیا به جهانیان ارائه گردد، بنأ انجام چنین تحقیقات علمی در مورد ترویج صنعت گردشگری می تواند به شکل دهی مجدد و درست این تصویر کمک کند و ویژگی های مثبت کشور مانند مناظر زیبای طبیعی، مهمان نوازی گرم و سنت های فرهنگی پر جنب و جوش را برجسته کند، با تأکید بر این جنبه ها، گردشگری می تواند به ایجاد تصویر مثبت از افغانستان و جذب بازدیدکنندگان بین المللی کمک کند و به عنوان یک صنعت پایدار تلقی گردد. با درک ابعاد مختلف این موضوع، سیاست گذاران، می توانند برای استفاده مطلوب این صنعت و درعین حال به حداقل رساندن اثرات منفی تصمیمات آگاهانه ای اتخاذ کنند (دیبايي، ۱۳۷۱، ص. ۴۷).

ج) بحث و بررسی

افغانستان، کشوری با میراث فرهنگی غنی و متنوع، دارای پتانسیل بالا برای ترویج صنعت گردشگری است، با به نمایش گذاشتن زیبایی های طبیعی، بناهای تاریخی و سنت های پر جنب و جوش، می توان بازدیدکنندگان را از سراسر جهان جذب نموده، این مقاله به منظور بررسی استراتژی ها و ابتکارات مختلف جهت ترویج صنعت گردشگری در افغانستان و رشد اقتصادی نگارش یافته است.

۱. حفظ و نگهداری میراث فرهنگی: حفاظت از میراث فرهنگی یک مقصد مطلوب بوده که شامل حفظ مکان های تاریخی، آثار باستانی، دارایی های فرهنگی ناملموس و مناظر زیبای طبیعی است. از این رو دولت ها، جوامع محلی و سازمان های گردشگری با هم کاری همه جانبه جهت حراست از آن باید با یکدیگر هم کاری کنند (عظیمی، ۱۳۸۸، صص. ۲۴۳-۲۴۴).
۲. رویدادها و جشنواره های فرهنگی: سازماندهی و ترویج رویدادها و جشنواره های

فرهنگی می‌تواند راه مؤثری برای نمایش سنت‌ها و آداب و رسوم محلی باشد. این رویدادها فرصت‌هایی را برای گردشگران فراهم می‌کند تا شاهد نمایش‌های سنتی و شرکت در جشن‌های محلی باشند. فرهنگ عامل اصلی جذابیت بیشتر مقاصد نه‌تنها از نظر گردشگری، بلکه در جذب ساکنان و سرمایه‌گذاری داخلی است (رنجبران، ۱۳۷۹، ص. ۸۲).

۳. زیرساخت‌های فرهنگی: توسعه زیرساخت‌های مناسب که از گردشگری فرهنگی حمایت نموده و ارتقا می‌بخشد، مهم است. این شامل تأسیس موزیم‌ها، تصویرهای هنری، مراکز فرهنگی بوده که بازدیدکنندگان می‌توانند در مورد میراث فرهنگی مقصود اطلاعات کسب کنند. زیرساخت‌ها باید طوری طراحی شوند که تجارب و تعاملات فرهنگی را تسهیل کنند.

۴. آموزش و تفسیر فرهنگی: ارائه منابع آموزشی و خدمات می‌تواند به بازدیدکنندگان کمک کند تا اهمیت فرهنگی یک مقصد را درک نموده، این می‌تواند شامل راهنمای صوتی، تورهای راهنما، و نمایش‌گاه‌های تعاملی باشد، که اطلاعاتی در مورد فرهنگ محلی ارائه می‌دهد. در عصر حاضر ظهور اقتصاد خلاق با فرهنگ گردشگری رابطه مستقیم دارد و سرمایه‌های فرهنگی و خلاقانه اجتماعی محور، در اقتصاد محلی نقش چشم‌گیری دارد (میرزایی و جلیلی، ۱۳۹۰، ص. ۱۳).

۵. مشارکت جامعه: مشارکت جوامع محلی در توسعه گردشگری و ترویج فرهنگ گردشگری مبتنی بر جامعه می‌تواند به حفظ و ارتقای صنعت گردشگری افغانستان کمک کند. تشویق جوامع برای به اشتراک گذاشتن سنت‌ها، مهارت‌ها و دانش خود با بازدیدکنندگان، تجربیات فرهنگی معتبر را تقویت می‌نماید، ساکنان محلی اغلب دانش، مهارت‌ها و سنت‌های ارزش‌مندی دارند، که به بازدیدکنندگان به اشتراک گذارند و مشارکت جامعه و حمایت از ترویج فرهنگ گردشگری مبتنی بر مشارکت جامعه می‌تواند تجارب فرهنگی معتبر را تقویت کند و اطمینان حاصل کند که جوامع محلی از گردشگری سود می‌برند، جوامع می‌توانند تجارب اصیل فرهنگی، از جمله اقامت در خانه، کارگاه‌های سنتی صنایع دستی، و نمایش‌های فرهنگی را ارائه دهند که به گردش‌گران درک عمیقی از فرهنگ افغانستان می‌دهد و درعین حال معیشت محلی را تقویت می‌کند.

۶. بازاریابی و تبلیغات: استراتژی‌های بازاریابی مؤثر می‌تواند آگاهی را در مورد فرهنگ گردشگری افغانستان افزایش دهد. استفاده از پلتفرم‌های دیجیتال، رسانه‌های اجتماعی و کمپاین‌های تبلیغاتی هدفمند می‌تواند به دستیابی به گردش‌گران بالقوه‌ای که علاقه‌مند به تجربیات فرهنگی هستند کمک کند. امروزه تبلیغات و استفاده از رسانه‌ها و تکنولوژی پیشرفته نظیر رادیو، تلویزیون، مجلات و نشریات، انترنت و ماهواره نقش ارزنده‌ای در توسعه صنعت

گردشگری ایفاء کرده‌اند (عظیمی، ۱۳۸۸، ص. ۲۴۵).

۷. شیوه‌های گردشگری پایدار و مسؤولانه: ترویج شیوه‌های گردشگری پایدار و مسؤولانه برای حفظ میراث فرهنگی و به حداقل رساندن تأثیرات منفی بر جوامع محلی مهم است. تشویق گردشگران به احترام به آداب و رسوم، سنت‌ها و هنجارهای فرهنگی محلی، و همچنین ترویج رفتارهای دوستدار محیط‌زیست و حمایت ترویج فرهنگ گردشگری باید به گونه‌ای انجام شود که به حقوق، اعتقادات و ارزش‌های جوامع محلی احترام گذاشته و خواسته‌ها و نیازهای آنها را در نظر بگیرد. یک رویکرد مشارکتی و فراگیر با مشارکت همه ذی‌نفعان برای ارتقای موفق فرهنگ گردشگری بسیار مهم است (بذرافشان، ۱۳۹۶، ص ۲۰۳).

۸. مسیرهای گردشگری فرهنگی: توسعه مسیرهای گردشگری فرهنگی می‌تواند بازدیدکنندگان را تشویق کند تا از مناطق مختلف افغانستان دیدن نمایند و میراث فرهنگی متنوع آن را تجربه کنند. این مسیرها را می‌توان برای اتصال مکان‌های تاریخی، روستاهای سنتی، کارگاه‌های صنایع دستی و سایر جاذبه‌های فرهنگی طراحی کرد و یک تجربه فرهنگی جامع ارائه کرد (رضوانی، ۱۳۷۴، ص. ۱۸).

۹. توسعه زیرساخت‌ها: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها برای جذب گردشگران جهت حمایت از رشد گردشگری یک امر حیاتی بوده، در افغانستان باید بر ایجاد و بهبود شبکه‌های حمل‌ونقل مانند جاده‌ها و میدان‌های هوایی تمرکز صورت گیرد؛ تا دسترسی آسان به مقاصد توریستی را تسهیل نماید؛ علاوه بر این، توسعه هتل‌ها، استراحت‌گاه‌ها و امکانات توریستی مدرن باعث افزایش تجربیات بازدیدکنندگان و ایجاد فرصت‌های شغلی برای جوامع محلی می‌شود.

۱۰. تقویت اقدامات امنیتی: رسیدگی به نگرانی‌های امنیتی برای ترویج گردشگری در افغانستان بسیار مهم است. ایجاد یک محیط باثبات و امن، به‌ویژه در مناطق توریستی، برای جذب بازدیدکنندگان و ایجاد اعتماد ضروری است. همکاری بین دولت، نیروهای امنیتی و جوامع محلی برای تضمین امنیت گردشگران یک امر حیاتی بوده که توجه به این نکته حائز اهمیت است، دولت باید در افزایش تدابیر امنیتی به‌ویژه در مناطق توریستی سرمایه‌گذاری کند تا محیطی امن ایجاد گردد و برنامه‌های آموزشی برای کارکنان مهمان‌نواز، راهنمایان تور و آژانس‌های مجری قانون می‌تواند بیشتر برای گردشگر لذت‌بخش واقع گردد. ترویج فرهنگ گردشگری در افغانستان باید به گونه‌ای انجام شود که تمامیت فرهنگی و اصالت جوامع محلی رعایت و حفظ شود. علاوه بر این، اقدامات گردشگری مسؤولانه باید در اولویت قرار گیرد تا از حفظ بلندمدت میراث فرهنگی افغانستان اطمینان حاصل شود (ایوبی، ۱۳۸۰، ص. ۷۲).

۱۱. تأثیرات اجتماعی - فرهنگی: افغانستان از نظر میراث فرهنگی غنی، با مکان‌های

تاریخی، سنت‌های متنوع، و هنرهای سنتی یک جغرافیای منحصر به فرد بوده بناً کشورهای در حال توسعه از جمله افغانستان عمدتاً نسبت به تأثیرات اجتماعی - فرهنگی گردشگری بین‌المللی حساس هستند. حجم ورود گردش‌گران خارجی از کشورهای صنعتی ممکن است به علت تفاوت‌های فرهنگی و نحوه زندگی، سبب تنش‌های گردد؛ بنابراین یکی از اهداف در سیاست‌گذاری‌های گردشگری بین‌المللی اجتناب از درگیری‌های بالقوه فرهنگی است (گوهریان و کتابچی، ۱۳۸۴، ص. ۲۴۵).

۱۲. حمایت از ابتکارات اکوتوریسم: مناظر خیره‌کننده افغانستان، از کوه‌های هندوکش تا پارک ملی بند امیر، برای فعالیت‌های گردشگری پایدار و مسئولانه عالی است. تشویق ابتکارات اکوتوریسم که حفاظت از منابع طبیعی، حیات وحش و اکوسیستم‌ها را در اولویت قرار می‌دهد، بازدیدکنندگان آگاه از محیط‌زیست را جذب می‌کند. این رویکرد نه تنها فرهنگ گردشگری را ترویج می‌کند، بل که آگاهی زیست‌محیطی را تقویت می‌کند و حفظ گنجینه‌های طبیعی افغانستان را تشویق می‌کند (بهرامی، ۱۳۸۲، ص. ۱۳).

در حقیقت برای ورود هر توریست به کشور، مؤلفه‌هایی چون: امنیت، ارایه خدمات بهینه، تنوع فرهنگی، ویزای سهل و آسان، تنوع آب‌وهوا، شبکه‌های حمل‌ونقل؛ مانند جاده‌ها و فرودگاه‌ها، دسترسی آسان به مقاصد توریستی... مورد نیاز است که با فقدان هر یک از این موارد ورود جهانگرد با مشکل و اختلال مواجه خواهد شد (عظیمی، ۱۳۸۰، ص. ۲۳۸).

نتیجه‌گیری

صنعت گردشگری یا جهان‌گردی روندی است، که از دیرزمان با اشکال خاص خود در جوامع انسانی وجود داشته و تدریجاً طی مراحل تاریخی سیر تکاملی خود را تا عصر حاضر پیموده است. این پدیده عموماً بر بنیاد عامل اساسی سفر و جابه‌جایی قرارداد که خود زاده نیازهای گوناگون روانی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی انسان است. در سالیان گذشته در سطح جهان، جهان‌گردی و سفرهای بین‌المللی حتی برای کسانی که از توان اقتصادی بالایی برخوردار بودند، امری تجملی محسوب می‌شد که تنها برای تفنن و سرگرمی انجام می‌شد، در حالی که امروزه صنعت گردشگری به صورت یکی از بزرگ‌ترین صنایع جهان درآمدی است و در اکثر کشورهای جهان به خصوص کشورهای در حال توسعه، علی‌رغم اشتباهات گذشته و اجرای سیاست‌های نادرست در صنعت توریسم که منجر به هزینه‌های اجتماعی و محیطی هنگفتی گردیده، امروزه به توسعه و رونق آن توجه زیادی می‌شود و به منظور تدارک تورهای ارزان درون‌قاره‌ای که متقاضیان زیادی دارد آموزش و استراتژی‌های جدیدی آغاز شده است. بدین ترتیب، صنعت گردشگری به شدت مورد توجه کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه قرار گرفت،

چرا که توسعه گردشگری به خصوص افزایش تعداد جهانگردان بین‌المللی باعث رونق طیف وسیعی از فعالیت‌های اقتصادی کشور یا منطقه میزبان خواهد شد. البته توسعه صنعت گردشگری برای کشورهای در حال توسعه از جمله افغانستان که با معضلاتی چون نرخ بیکاری بالا، محدودیت منابع ارزی و اقتصاد تک‌محصولی مواجه هستند از اهمیت بالایی برخوردار است.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که توسعه صنعت گردشگری در افغانستان نیازمند یک رویکرد جامع است، که شامل حمایت دولت، مشارکت جامعه و همکاری‌های بین‌المللی بوده، سرمایه‌گذاری در توسعه زیرساخت‌ها، اولویت‌دادن به اقدامات امنیتی، ترویج جشن‌واره‌های فرهنگی، نمایش مناظر طبیعی افغانستان، استراتژی‌های توصیه شده برای رشد گردشگری می‌تواند باعث توسعه اقتصادی گردد. با وجود افزایش درآمد، جلب گردشگری باعث ایجاد اشتغال برای شهروندان نیز می‌شود. طوری که در مباحث قبلی نیز تذکر رفته است، که از هر ده نفر گردشگر که وارد کشور میزبان می‌شوند، یک فرصت شغلی ایجاد می‌شود؛ بنابراین این مسأله برای کشورهای مانند افغانستان که دارای جمعیت جوان و متقاضی کار می‌باشند، بسیار مهم بوده است.

امروزه، با توجه به اهمیت گردشگری و نقش آن در رشد و توسعه اقتصادی و فرهنگی کشور، لزوم توجه به این صنعت و تلاش برای توانمند نمودن و شناساندن جاذبه‌های گردشگری امری ضروری است و سرمایه‌گذاری در این صنعت دارای آثار و تبعات اقتصادی - اجتماعی است که به‌عنوان وسیع‌ترین و متنوع‌ترین صنعت درآمدزایی در سطوح محلی، ملی و بین‌المللی است. فلذا صنعت گردشگری به‌عنوان یکی از منابع عمده درآمدزایی و ایجاد اشتغال در جهان به شمار می‌آید، که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، سایر فعالیت‌های اقتصادی و فرهنگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین این صنعت، عنصر مهمی در بهبود و تنظیم موازنه بازرگانی و تراز پرداخت‌های بسیاری از کشورها شده است. لویس ترنر گردشگری را امیدبخش‌ترین پیچیده‌ترین صنعتی می‌داند که جهان سوم با آن روبه‌رو است و معتقد است گردشگری بیش‌ترین قابلیت را برای جانشینی دیگر صنایع درآمدزا دارد. گرچه گردشگری به‌تنهایی نمی‌تواند منجر به توسعه کشور شود؛ ولی با ورود گردشگر به‌تدریج نیاز به تغییر و ایجاد زیرساخت‌ها، امکانات برای اقامت، جابه‌جایی و سایر فعالیت‌های مربوط، توسعه را نیز در پی خواهد داشت و در درازمدت باعث افزایش امکانات و تأسیسات خواهد شد.

منابع و مأخذ

- آل طاه، سید محمدمهدی. (۲۰۲۰). فرصت‌های شغلی در صنعت گردشگری ایران. انتشارات: پیام‌نور.
- ایوبی، صلاح‌الدین. (۱۳۸۰). درآمدی بر جهانگردی. تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- بذرافشان، مرتضی. (۱۳۹۶). درآمدی بر صنعت گردشگری. انتشارات: مهکامه.
- بهرامی، اعظم و همایون فرهادیان. (۱۳۸۲). نقش بوم‌گردی در معیشت پایدار جوامع محلی و حفظ منابع طبیعی. ماهنامه علمی جهاد شماره ۲۵۸.
- دیبایی، پرویز. (۱۳۷۱). شناخت جهانگردی. تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
- رضوانی، علی‌اصغر. (۱۳۷۴). جغرافیا و صنعت توریسم. انتشارات: پیام‌نور.
- رنجبران، بهرام و محمد زاهدی. (۱۳۷۹). برنامه‌ریزی توریسم در سطح ملی و منطقه‌ای. دانشگاه اصفهان.
- عظیمی، محمد عظیم. (۱۳۸۸). بنیادهای جغرافیای اقتصاد افغانستان. انتشارات: خراسان.
- عظیمی، محمد عظیم. (۱۳۸۰). جغرافیای افغانستان. انتشارات: محقق.
- قره‌نژاد، حسن. (۱۳۷۴). مقدمه‌ای بر اقتصاد و سیاست‌گذاری توریسم. اصفهان: انتشارات مانی.
- گوهریان، محمد ابراهیم و محمد مهدی کتابچی. (۱۳۸۴). گردشگری بین‌المللی. مؤسسه انتشارات امیرکبیر.
- منشی‌زاده، رحمت‌الله. (۱۳۷۶). جهانگردی. تهران: انتشارات مسعی.
- میرزایی، رحمت و دکتر عزت‌الله سام آرام. (۱۳۸۹). نقش صنعت گردشگری بر اشتغال و مقایسه آن با سایر بخش‌های اقتصادی. فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی شماره ۴.
- میرزایی، حسین و ساناز جلیلی. (۱۳۹۰). تأثیر توسعه گردشگری بر رشد اقتصادی. فصلنامه علوم اقتصادی شماره